

Розділ 1

РОЗМАРІ І ГАЙ ВУДГАУЗ підписали договір оренди на п'ятикімнатну квартиру в геометричному білому будинку на Першій авеню, аж тут почули від жінки на ім'я пані Кортес, що звільнилася чотирикімнатна квартира у Бремфорді. Бремфорд — старий, чорний і здоровезний — мурашник із квартирами з високими стелями, які цінують за комини та вікторіанські деталі. Розмарі й Гай стояли у його списку очікування з миті весілля, але врешті здалися.

Гай передав новини Розмарі, притиснувши телефон до грудей.

— О ні, — простогнала Розмарі й мала такий вигляд, мовби зараз розплачеться.

— Запізно, — мовив Гай у телефон. — Ми підписали вчора договір оренди.

Розмарі схопила його за руку.

— Ми можемо його розірвати? — запитала. — Сказати їм щось?

— Зачекайте хвилинку, добре, пані Кортес? — Гай знову приглушив телефон. — Сказати їм що?

Заплутавшись, Розмарі безпорадно скинула руки:

— Не знаю, правду. Що в нас є шанс потрапити у Бремфорд.

— Люба, — сказав Гай, — їм на це буде начхати.

— Ти вигидаєш *щось*, Гаю. Давай просто поглянемо, гаразд? Скажи їй, що ми поглянемо. Будь ласка. Перш ніж вона покладе слухавку.

— Ми підписали *договір*, Ро; ми застрягли.

— Будь ласка! Вона покладе слухавку! — схлипуючи в удаваній муці, Розмарі відірвала телефон від грудей Гаю і спробувала підштовхнути йому до рота.

Гаю засміявся й дозволив це зробити:

— Пані Кортес? Виявляється, ще є шанс, що ми зможемо цього уникнути, бо ми ще не підписали власне договір. У них закінчилися форми, тож ми підписали тільки лист згоди. Ми можемо поглянути на квартиру?

Пані Кортес дала вказівки: вони мусли прийти у Бремфорд між одинадцятю й пів на дванадцятю, знайти пана Мікласа чи Джерома і сказати тому, кого знайдуть, що вони — ті, кого вона надіслала подивитися 7-Е. Потім мали їй перетелефонувати. Вона дала Гаю свій номер телефону.

— Бачиш, як ти вмієш придумувати? — зауважила Розмарі, вдягаючи підслідники і взуваючи жовті туфлі. — Ти *дивовижний* брехун.

— Господи, прищик, — мовив Гаю біля дзеркала.

— Не чави його.

— Там тільки чотири кімнати, ти ж розумієш. Без дитячої.

— Краще в мене буде чотири кімнати у Бремфорді, — констатувала Розмарі, — ніж цілий поверх у тій... у тій білій в'язниці.

— Вчора ти була від неї в захваті.

— Вона мені сподобалась. Та я ніколи не була від неї в захваті. Закладаюся, навіть архітектор від неї не в захваті. Ми влаштуємо простір для їжі у вітальні й отримаємо прекрасну дитячу, коли й якщо.

— Незабаром, — сказав Гаю. Він поводив електробритвою туди й сюди по горішній губі, зазираючи собі в очі — карі й великі. Розмарі влізла у жовту сукню і, крутячись, застєбнула її на блискавку ззаду.

Вони перебували в одній кімнаті, що слугувала Гаю парубоцькою квартирою. Тут були плакати з Парижем і Вероною, велика кушетка і довга вузька кухня.

Був вівторок, третє серпня.

●

Пан Міклас виявився маленьким і ошатним, але на обох руках йому бракувало деяких пальців, через що рукостискання викликало сором, хоч і, вочевидь, не в нього.

— Ох, актор, — промовив він, викликаючи ліфт середнім пальцем. — Ми дуже популярні серед акторів, — він назвав чотирьох, які жили у Бремфорді, всі добре відомі. — Я десь міг вас бачити?

— Поглянемо, — відповів Гай. — Нещодавно я грав у «Гамлеті», правда ж, Ліз? А ще ми робили «Кулика»¹...

— Він жартує, — сказала Розмарі. — Він був у «Лютері» й «Ніхто не любить альбатроса», і в багатьох телеспектаклях, і в телерекламі.

— Тамі крутяться гроші, правда ж? — мовив пан Міклас. — У рекламі.

— Авжеж, — відповіла Розмарі.

— Й артистичний трепет, — додав Гай.

Розмарі кинула на нього благальний погляд; він відповів поглядом приголомшеної невинності, а тоді зобразив над маківкою пана Мікласа обличчя злостивого вампіра.

Ліфтом — обшитим дубом, із блискучими латунними бильцями по колу — керував негритянський хлопець у формі з натягнутою посмішкою.

— Сьомий, — сказав йому пан Міклас, а Розмарі й Гаю повідомив: — У цій квартирі чотири кімнати, дві ванних і п'ять шаф. Від початку дім складався з дуже великих квартир — у найменшій було дев'ять кімнат — але зараз майже всі вони розбиті на чотири, п'ять і шість. У 7-Е їх чотири, а колись вони були частиною десяти. У ній початкова кухня й головна ванна кімната, й вони величезні, як ви невдовзі побачите. Головна спальня слугує їй вітальною, інша

¹ The Sandpiper — мелодрама кінорежисера Вінсента Міннеллі, що вийшла на екрани 1965 року з Елізабет Тейлор і Ричардом Бертоном у головних ролях.

спальня — її спальнею, а дві кімнати для слуг об'єднані для їдальні чи другої спальні. У вас є діти?

— Ми плануємо, — відказала Розмарі.

— Це ідеальна дитяча кімната, з повноцінною ванною кімнатою й великою шафою. Все облаштовано якраз для такої юної пари, як ви.

Ліфт зупинився, й негритянський хлопець, усміхаючись, посунув його вниз, угору і знову вниз, аби ближче порівнятися з бильцями поверху зовні; так само всміхаючись, втягнув усередину внутрішні латунні ворітця і зовнішні відсувні дверцята. Пан Міклас відступив, і Розмарі з Гаєм вийшли у тьмяно освітлений коридор із темно-зеленими стінами та килимом. Робітник біля різьблених зелених дверей із позначкою 7-B зиркнув на них, а тоді повернувся до прилаштування вічка у прорізаний отвір.

Пан Міклас повів їх праворуч, а потім ліворуч короткими відгалуженнями темно-зеленого коридору. Розмарі й Гай, ідучи вслід, бачили протерті місця у шпалерах і шви там, де ті піднялися й загиналися досередини; бачили згаслу жарівку у декоративному бра і латку світло-зеленої стрічки на темно-зеленому килимі. Гай зиркнув на Розмарі: *Латаний килим?* Вона відвернулась і радісно всміхнулась: *Мені подобається; все дуже гарно!*

— Попередня мешканка, пані Гарденія, — повідомив пан Міклас, не озирваючись на них, — померла всього декілька днів тому, і з квартири ще нічого не виносили. Її син просив переказати тим, хто її дивитиметься, що килими, кондиціонери й деякі меблі можна отримати практично задарма, — він завернув у чергове відгалуження коридору, вкриті шпалерами у новішу на вигляд зелено-золоту смужку.

— Вона померла у квартирі? — поцікавилась Розмарі. — Не те щоб це...

— О ні, у лікарні. Вона декілька тижнів пробула в комі. Була дуже стара й померла, навіть не прокинувшись. Я був би вдячний піти так і сам, коли настане час. Вона була бадьорою до самого кінця:

сама готувала собі їжу, ходила на закупи в універмаги... Була однією з перших жінок-юристок у штаті Нью-Йорк.

Тепер вони дісталися сходів у кінці коридору. До них ліворуч прилягали двері квартири 7-Е — без різьблених прикрас і вужчі за ті, які проминали. Пан Міклас натиснув на перламутрову кнопку дзвінка — над нею білими літерами на чорному пластику було написано *Л. Гарденія* — і повернув ключ у замку. Попри втрачені пальці, він вправно обернув клямку і штовхнув двері.

— Після вас, прошу, — сказав, нахилившись уперед навшпиньках і простягнутою рукою тримаючи двері відчиненими.

●

Чотири кімнати квартири були розділені по дві обабіч вузького центрального коридору, що прямою лінією простягався від входних дверей.

Першою праворуч була кухня, й, завбачивши її, Розмарі не стрималась від хихотіння, бо вона була така ж велика, якщо не більша за всю квартиру, в якій вони тоді жили. Там були газова плита з шістьма конфорками та двома духовками, велетенський холодильник і монументальна мийка; були десятки шафок, вікно на Сьому авеню, висока-висока стеля й навіть — якщо уявно прибрати хромовий стіл, крісла пані Гарденії та в'язки «Форчун» і «Мьюзікал Амеріка» — ідеальне місце для чогось на кшталт сніданкового куточка кольору блакиті й слонової кістки, який вона вирізала з останнього випуску «Гаус Б'ютіфул».

Навпроти кухні розташовувалась їдальня або друга спальня, яку пані Гарденія, вочевидь, використовувала як поєднання кабінету й теплиці. На перекидних полицях під спіралями вимкнених трубок люмінесцентного світла стояли сотні малих рослин, що помирали або вже померли; посеред них розливався книжками й паперами стіл зі зсувною кришкою. То був прекрасний стіл, широкий і сяйливий від віку. Розмарі залишила Гаю з паном Мікласом

розмовляти біля дверей і підійшла до нього, переступивши через полицю зів'ялої брунатової папороті. Такі столи виставляли на вітринах антикварних крамниць; торкаючись його, Розмарі замислилася, чи він із того, що можна отримати практично задарма. Витончений синій почерк на рожево-бузковому папері повідомляв: «...ніж просто інтригуюче дозвілля, яким я його вважала. Я вже не можу пов'язувати себе з...», — Розмарі спіймала себе на підгляданні й підняла погляд на пана Мікласа, який відвертався від Гая.

— Цей стіл належить до тих речей, які син пані Гарденії бажає продати? — запитала вона.

— Не знаю, — відповів той. — Але можу для вас дізнатися.

— Тут прекрасно, — сказав Гай.

— Правда ж? — мовила Розмарі й, усміхнувшись, розирнула на стіни й вікна. У кімнаті майже ідеально вміститься дитяча, яку вона собі уявляла. Тут було трохи затемно — вікна визирали у вузький дворик — але біло-жовті шпалери зроблять її різуче яскравішою. Ванна кімната була маленькою, але бонусом, а шафа, заповнена саджанцями в горщиках, що начебто почувалися цілком непогано, була якісною.

Вони обернулися до дверей, і Гай запитав:

— Що це все таке?

— Переважно трави, — пояснила Розмарі. — Отут м'ята і базилік... а що це, не знаю.

Далі по коридору були гостьова шафа ліворуч, а тоді праворуч — широка арка, що вела у вітальню. Два великі вікна-еркери розташовувались одне навпроти іншого й мали шибки з ромбоподібними ґратками та низькі тримісні підвіконня. У стіні праворуч був маленький комин із витою білою мармуровою поличкою, а ліворуч — високі дубові полиці.

— Ох, Гаю, — мовила Розмарі, намацавши його долоню та стиснувши. Гай ухильно гмикнув, але стиснув у відповідь; пан Міклас стояв поруч із ним.

— Комин, звісно, працює, — сказав чоловік.

Спальня позаду була достатньою — десь три з половиною на п'ять із половиною метрів, а її вікна визирали на той самий вузький дворик, що й вікна вітальні-другої спальні-дитячої. Ванна за вітальнею була великою і повною опуклої білої сантехніки з латунними ручками.

— Це чудесна квартира! — констатувала Розмарі, повернувшись у вітальню. Розвернулася, розвівши руки, мовби щоб її обійняти. — Мені дуже подобається!

— Що вона намагається зробити, — мовив Ґай, — то це змусити вас понизити орендну платню.

— Ми підняли б її, якби нам дозволили, — всміхнувся пан Міклас. — Тобто, крім п'ятнадцятивідсоткового подорожчання. Квартири з таким шармом та індивідуальністю зараз зі свічкою вдень шукати. Нові... — він затнувся, дивлячись на секретер із червоного дерева попереду центрального коридору. — Дивно. За тим секретером є шафа. Я в цьому впевнений. Їх п'ять: дві у спальні, одна у другій спальні й дві у коридорі, тут і тут, — він підійшов ближче до секретера.

— Маєте рацію, — Ґай підвівся навшпиньки. — Я бачу кутики дверей.

— Вона пересунула його, — сказала Розмарі. — Секретер раніше був тут.

Вона вказала на примарний гострокутний силует, що залишився на стіні біля дверей спальні, та глибокі відбитки чотирьох кулястих ніжок на килимі винного кольору. Від чотирьох відбитків вигиналися й тягнулися ледь помітні сліди волочіння до ніжок секретера, що стояв тепер біля вузької сусідньої стіни.

— Допоможете, гаразд? — попросив пан Міклас Ґая.

Разом вони потроху пересунули секретер назад на початкове місце.

— Тепер розумію, чому вона впала в кому, — зауважив, штовхаючи, Ґай.

— Не змогла би посунути його сама, — відповів пан Міклас. — Їй було вісімдесят дев'ять.

Розмарі зі сумнівом зиркнула на викриті ними дверцята шафи:

— Нам можна їх відчинити? Може, це варто зробити її сину?

Секретер акуратно влаштувався на чотири відбитки. Пан Міклас промасажував долоні з відсутніми пальцями.

— Мені дали право показати квартиру, — сказав, підійшов до дверцят і відчинив їх. Шафа була майже порожньою: з одного боку стояв пиросмок, а з іншого — три з чотирьох дерев'яних дощок. Поличка вгорі містила стоси синьо-зелених купальних рушників.

— Кого б вона тут не замкнула, він вибрався, — сказав Ґай.

— Либонь, їй не потрібні були п'ять шаф, — припустив пан Міклас.

— Але навіщо заставляти свій пиросмок і рушники? — запитала Розмарі.

— Не думаю, що ми колись про це дізнаємося, — стенив плечима пан Міклас. — Все ж таки це могло бути старечим. Чи можу ще щось показати чи розповісти? — всміхнувся він.

— Аякже, — відповіла Розмарі. — Як тут із пранням? Чи є внизу пральні машини?

●
Вони подякували пану Мікласу, який провів їх до тротуару, а тоді повільно пішли Сьомою авеню у бік від центру.

— Вона дешевша за іншу, — сказала Розмарі, намагаючись звучати так, мовби найперше обдумувала практичні міркування.

— Там на одну кімнату менше, любя.

Розмарі якусь мить простувала мовчки, а тоді мовила:

— У неї краще розташування.

— Боже, так. Я зміг би доходити пішки до всіх театрів.

Підбадьорена, Розмарі відстрибнула від практичності:

— Ох, Ґаю, візьмімо її! Будь ласка! Будь ласка! Це така чудова квартира! Вона не зробила з нею нічого, ця стара пані Ґарденія! Ця

вітальня могла б... вона могла би бути *прекрасною*, і *теплою*, і... ох, благаю, Гаю, візьмімо її, гаразд?

— Ну авжеж, — усміхнувся той. — Якщо зможемо позбутися тієї іншої.

Розмарі щасливо вхопила його за лікоть:

— Позбудемося! Ти щось вигадась, я знаю!

Гай зателефонував пані Кортес зі скляної телефонної кабінки, доки Розмарі зовні намагалася читати по губах. Пані Кортес сказала, що дасть їм час до третьої; якщо доти вони не озвуться, вона зателефонує наступним кандидатам зі списку очікування.

Вони пішли до російської чайної й замовили «Криваву Мері» та сендвічі з курячим салатом на чорному хлібі.

— Ти міг би сказати їм, що я захворіла і мушу лягти в лікарню, — запропонувала Розмарі.

Але це не було ані переконливим, ані непереборним. Натомість Гай вигадав історію про пропозицію приєднатися до групи «Прийди і протруби у свій ріг», що вирушала у чотиримісячний тур Об'єднаної організації обслуговування В'єтнамом і Далеким Сходом. Актор, який грав Алана, зламав стегно, і, якщо Гай, який уже знав роль, не прийде йому на заміну, тур доведеться відкласти щонайменше на два тижні. Було б дуже шкода, оскільки ті діти там боролися проти комі. Його дружині доведеться зупинитись у батьків в Омазі...

Він проговорив історію двічі й вирушив на пошуки телефону.

Розмарі цмулила свій напій, тримаючи ліву руку зі схрещеними пальцями під столом. Думала про квартиру на Першій авеню, якої не хотіла, і подумки складала сумлінний перелік її переваг: блискуча нова кухня, посудомийка, краєвид на Іст-Рівер, центральне кондиціонування...

Офіціантка принесла сендвічі.

Поруч пройшла вагітна жінка у темно-синій сукні. Розмарі спостерігала за нею. Вона, певно, була на шостому чи сьомому місяці й радісно розмовляла через плече зі старшою жінкою з пакунками — мабуть, матір'ю.

АЙРА ЛЕВІН

Хтось помахав від протилежної стіни — рудоволоса дівчина, яка прийшла на Сі-Бі-Ес за декілька тижнів до того, як Розмарі звільнилася. Розмарі помахала у відповідь. Дівчина промовила щось губами, а коли Розмарі не второпала, промовила ще раз. Чоловік, що сидів обличчям до дівчини, обернувся поглянути на Розмарі — виснажений на вигляд, із вощаним обличчям.

А тоді підійшов Гай, високий і вродливий, стримуючи усмішку й весь сяючи словом *так*.

— Так? — запитала Розмарі, коли він усівся навпроти.

— Так. Договір скасували, депозит повернуть, а мені треба виглядати лейтенанта Гартмана з Корпусу зв'язку. Пані Кортес чекає нас о другій.

— Ти їй телефонував?

— Атож.

Рудоволоса раптом опинилася поруч, зашаріла й ясноока.

— Я казала, що шлюб тобі дуже личить, маєш розкішний вигляд, — мовила вона.

Порпаючись у пам'яті в пошуках імені дівчини, Розмарі засміялась і відповіла:

— Дякую! Ми святкуємо. Щойно отримали квартиру у Бремфорді.

— У Бремі? — перепитала дівчина. — Я від нього *шаленію*! Якщо колись захочете здати в суборенду, я перша, і не думай про це забути! Всі ці химерні гаргульї і створіння, що повзають угору й униз між вікнами!

ЗМІСТ

Частина 1

Розділ 1	9
Розділ 2	19
Розділ 3	28
Розділ 4	37
Розділ 5	47
Розділ 6	54
Розділ 7	67
Розділ 8	77
Розділ 9	90
Розділ 10	102

Частина 2

Розділ 1	113
Розділ 2	119
Розділ 3	131
Розділ 4	136
Розділ 5	144
Розділ 6	156
Розділ 7	163
Розділ 8	172
Розділ 9	180
Розділ 10	191

Частина 3

Розділ 1	205
Розділ 2	212